

Елин Пелин

Две мнения по въпроса

Шуми Искъра буен и мътен, пенят се водите му по камъните, бият се в скалите, спокойно утихват под пясъците и пак се спускат по бързеите из кривия живописен пролом. Майското слънце свети празнично на чистото лазурно небе и към него се повдигат ту свежи и зелени, ту голи и скалисти разхвърлените върхове на Стара планина.

Сред тая поезия, до брега на реката, в едно хубаво кътче под китна горичка, пълна със славеи, гургулици и кукувици, бае Ради и Трендафилчо Жълтия, дошли от София с увеселителния влак, седят с въдици в ръце и ловят риба. Пред тях насреща на една издигната равнина, затулена от гористи баири, е държавата на нане Пасун – къщата му, нивите му, ливадите му, кошарата му, жена му и децата му. Белее му се къщичката на слънцето, люлеят се нивите, цъфтят ливадите, но никаква душа сега се не мярка там.

Бай Ради и Трендафилчо хвърлят въдиците мълчаливи, съсредоточени в тапите, гледат насреща усамотеното царство на Пасуна, потънало в тишина, и повеждат разговор.

– Няма го днеска Пасун – казва някак загрижено бае Ради и сваля каскета от побелялата си глава, за да изтрие потта си. Трендафилчо Жълтия обръща към него младото си пълно загоряло лице и малките му сиви очички лукаво светват.

– Какво се хилиш? – казва бае Ради и изважда въдицата, за да промени червея.

– Нищо – отговаря бързо Трендафил и дърпа бързо въдицата.

– Какво? – повдига се бае Ради с любопитство.

– Нищо, изяде ми червея. И днес ще се върнем без риба...

– Ех – въздиша бае Ради, – обезриби се реката... Какво беше едно време – пръчката ще ти изядат, като я хвърлиш, а сега...

– Сега си купуваме от бае Пасун, но днес няма да ни огрее.

– Ех, де го Пасун! На събор е отишъл. Днес има събор, не знам на кой си манастир. Виж, жива душа не шава из държавата му.

– Спи по сенките... Пийнал е, па си е полегнал...

– И серкмето му не виждам. Кога е тук, серкмето му съхне, там е... пред кошарата. Няма го, няма го Пасун. Без риба ще се върнем.

В това време из нивите на бае Пасун изникна, като мак, някакво момиче с червено чадърче, с бяла блузичка, огледа се наоколо и седна. Само червеното чадърче стърчеше над класовете и се клатеше.

Бай Ради и Трендафилчо загледаха внимателно нататък.

– Навярно Пасун гости има, познат е на цяла София – рече бае Ради и почна да тура нов червей на въдицата.

Трендафил гледаше втренчено към червеното чадърче в нивите и малките му сиви очи като че бяха пораснали.

Отведнаж край чадърчето се изправи фигурата на младеж по риза, с разкопчани гърди и почна да се озърта на всички страни. После се наведе и каза нещо на червеното чадърче. То скочи бързо и се изправи.

– Ха – рече заядливо бае Ради, – ти мислиш, че е сама, а?

– Хич и на ума ми не дойде.

– Знам те, знам те...

Навярно младите не забелязаха рибарите, защото младежът завря глава под червеното чадърче и залепи продължително уста върху устата на другарката си.

– Браво, браво, ах... И аз съм тръгнал по риба пуста. Това е работа за мене. Еееех, ех!

– Възмутително – обади се бае Ради, свали каскета си и го остави на земята. – Да правят такива работи из светите хорски ниви. Сигурно това е някоя госпожица от семейство, възпитавана, глезена и е излъгала, че отива с компания на екскурзия. Ти как мислиш? Защо младежта, крилатата, златната младеж, тъй много се е пристрастила към туризма? Видял ли си туристи самички, без женска компания? Най-напред почнаха с групови излети, с водачи, с команди. И аз така съм ходил едно време. Пазеше се приличие. А жени идеха рядко. С баща си, с брата си, със свои. Тия групи после се разсипаха в групички без водачи. Намешаха се братовчеди. Мина се някоя година и друга, тия малки групички се разсипаха на още по-малки, а днес, приятелю, няма групи. Днес подвамка, подвамка. Мъжко и женско, момче и момиче... Туристи, любители на природата. Ти мислиш, че виждат нещо от природата, че се възхищават от нея, че идат за чист въздух, за почивка, за здраве?

– Хич не мисля тия работи, бай Ради. Аз знам защо търсят самота... знам и ме е яд, че не последвам примера им. Ама ти ме подмами с тая въдица. Пристрастих се към тоя глупав спорт. То да хващам нещо, добре, ами нищо. Колко пъти съм се клел да зарежа тоя тапа-серсемлък, не мога. Наближи събота и нещо ме загложде. Пък и ти като кажеш: „Хайде, стягай се за утре“, съвсем полудявам.

В това време младежът насреща пак завря главата си под червеното чадърче.

– Не мога да гледам – извика възмутено бае Ради. – Какви са тия бащи, които оставят децата си без контрол. Аз мойта дъщеря вн от града не пушам. Да, когато излезем семейно – друго е. Таз сутрин рано-рано отиде у леля си, след мен е отишла и майка й. Лелини й имат вила в

Павлово. И те държат строго дъщеря си. Шеткане-меткане не позволяват. И майка и е строга. Настоява да я женим още млада. И момичето си знаем...

Главата на младежа още веднаж се завря под червеното чадърче и се задържа под него.

Бае Ради гледаше с възмущение. Въдицата му трепкаше. Нещо я дърпаше, но той беше се сякаш унесъл.

– Тегли, тегли – каза възбудено и шепнешком Трендафил.

Бае Ради трепна като насъне и дръпна въдицата. Едра голяма риба се залюля на конеца и го плесна по лицето.

Трендафил скокна развълнуван.

Младежите видяха рибарите.

Тоя успех възбуди радостно бае Ради, но той не престана да ругае развратената младеж, която е изгубила всяко чувство на срам, и да хвали своята строгост към дъщеря си.

– Ти, Трендафиле, не я познаваш. Така. Аз ще ви запозная. Ела на именния ми ден у дома – прекъсна възмущенията си бае Ради и пак почна дълга реч по морал и за възпитание.

Привечер двамата приятели се упътиха към малката станция да вземат влака за връщане. Когато излизаха на пътеката, която се възкачва от реката и тръгва по линията, на отсрещната пътека в същото време се възкачваше и момичето с червеното чадърче, а след него младият и другар.

Като ги видя, бае Ради се подхлъзна, падна назад и се търколи чак на поляната. Трендафил се затича към него.

– Какво, бе бае Ради?

– Спънах се... Остави друго, ами щях да си счупя пръчката.

– Стани де, стани. Да не си се убил?

– Нищо, нищо... Почакай, че ми стана зле. Трендафил слезна при другаря си.

– На, пада ти се, дете така жестоко осъждаш младите.

– А бе, остави ги тия млади! – някак си кисело и като че ли свенливо отговори бае Ради и в гласа му вече не звучеше ни възмущение, ни протест.

Той помълча малко, помълча, изкашля се и рече:

– А бе, слушай, Трендафиле, аз те поканих у дома на именния си ден, ама сега си спомних, че тоя ден ще ходим на вилата в Павлово у баджанака... Ще дойдеш друг път.

Така се извини бае Ради, защото момичето с червеното чадърче

беше неговата дъщеря.

КРАЙ

© 1936 Елин Пелин

Набиране: Георги Величков
Източник: Словото

Публикация:

Елин Пелин. „Събрани съчинения в шест тома“, Том трети; „Български писател“, С. 1977. Под редакцията на Тодор Боров, Кръстьо Генов и Пеньо Русев.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5411>]